

SÖDERHAMNS
FÅGELKLUBB

Tema: Microbirding

SILVERTÄRNAN
VÅREN 2013

Söderhamns Fågelklubb (SFK)

Syfte

SFKs syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och fågelmiljöer, samt att skapa förutsättningar för medlemmarna att aktivt utöva sitt fågelintresse.

Bli medlem

Medlemskap i SFK erhålls genom att sätta in 150 kr på vårt pg 879140-2. För varje ytterligare familjemedlem betalas 10 kr. Glöm inte att ange Ditt namn och Din adress, samt namn på eventuella familjemedlemmar.

Styrelse

Ordförande:	Thomas Tiger	070-517 50 69
Vice ordf.	Lars Henningsson	070-699 89 31
Sekr.	Gunnar Andersson	070-651 40 17
Kassör:	Stefan Persson	070-342 64 63
Ledamot:	Lilian Sörberg	0270-353 80
Ledamot:	Sandra Dewerud	073-024 27 05
Ledamot:	Thomas Rask	070-394 86 12
Suppleant:	Bengt Göthe	070-533 70 98
Suppleant:	Eva Lundh	070-256 35 81
Suppleant:	Gunnel Edenström	070-298 67 73
Suppleant:	Kristina Jonsson	070-667 80 33
Suppleant:	Magnus Ahlgren	073-020 99 31

Hemsida

www.silvertarna.se

Webmaster: Kristina Jonsson

Programansvarig

Sandra Dewerud

Redaktion för Silvertärnan

Kristina Jonsson, Magnus Ahlgren

Klubblokal

Bygdegården Vargen, Kyrkogatan 18, Söderhamn

Bild framsida: Blåmes. Fotograf: Kristina Jonsson

Bild baksida: Mindre hackspett. Fotograf: Bosse Forsling

Ordförande har ordet

Jag sitter och tittar på TV:s bevakning av nobelmiddagen och slås plötsligt av en fundering; kan man få nobelpris i fåglar? Ja, faktum är att det redan skett! Konrad Lorenz (1903-1989) fick tillsammans med sina kollegor Karl von Frisch (1886-1982) och Nikolaas Tinbergen (1907-1988) nobelpriset i - som gruppen heter - "Fysiologi eller Medicin". Deras banbrytande upptäckter inom djurens, och kanske mest påtagligt inom fåglarnas, beteende lade grunden för den vetenskapliga inriktning inom biologin som kom att kallas "etologi" (från det grekiska orden "ethos" som betyder vana, och "logos" som betyder lära).

Mest känd är kanske Konrad Lorenz för att ha ifrågasatt den då gällande teorin om att alla djurs beteende i allt väsentligt var inlärt. Han hävdade istället att det fanns en hög grad av genetiska anlag som gjorde att djuren "kunde" saker redan från födseln. Centrala begrepp i detta sammanhang är *nyckelretningar* och *instinkthandlingar*. Konrad använde framförallt fåglar som försöksobjekt och kunde visa att en nyckelretning är en aktivitet som utlöser en instinkthandling. Fågelungar som ligger i sitt bo är tysta ända tills en förälder anländer till bokanten och därmed orsakar en liten skakning av boet. Skakningen är en nyckelretning som får ungar att gapa (instinkthandling). Då ingen skakning har skett (föräldrarna är inte där) ligger ungar tysta och risken för predation är därmed lägre. På samma sätt fungerar trutarnas röda näbbfläck som en nyckelretning för de nykläckta ungar som genast sätter igång att plocka på fläcken. Denna instinkthandling (pickningen) fungerar i sin tur som en nyckelretning för truten som då stöter upp föda ur krävan (ny instinkthandling).

Har du funderat på varför du tycker att hundvalpar är söta? Eller apungar eller lejonungar för den delen? Man har visat att ungars runda form på kroppen och de stora ögonen skapar en nyckelretning som utlöser en moders- och beskyddarinstinkt!

För att säkert bevisa att en nyckelretning var genetiskt betingad och inte inlärd, gjorde kollegan Nikolaas Tinbergen ett känt experiment. Han tillverkade en modell som hade siluetten av ett fylligt kors. Denna modell drog han över nykläckta kycklingar. När han drog modellen med långa delen först (så att modellen liknade en gås med lång hals), hände ingenting. Men när han drog modellen med den korta delen först (så den liknade en hök med kort huvud och lång stjärt) blev kycklingarna mycket oroliga. Nyckelretningen (modellen) orsakade i detta fall ett instinkt beteende som uppenbarligen inte kunde vara inlärt.

forts.

Som en bisats... kan nämnas att Konrads andra kollega Karl von Frisch var den som kartlade hur bin kommunicerar. Frisch visade att bin kan överföra information om födotillgångar genom att utföra speciella rörelser, s.k. danser. En typ av dans utförs i cirkel och används när födotillgången finns inom ca 50 m från bikupan. Ligger födotillgången längre bort används en annan dans som utförs i en "åtta" där längsaxelns riktning i förhållande till solen avslöjar riktningen till födokällan. Intensiteten på dansen avslöjar avståndet till födokällan.

Konrad Lorenz undersökte även inlärningsprocessen under fåglarnas första levnadstid och kallade fenomenet "prägling". Känt är hans försök med gässlingar som präglades på honom själv och följde honom som sin "gåsamma".

Nobelpris i fåglar? Ja, visst går det att få!

Jag tittar vidare på nobelmiddagen. Självt lär jag ha en bit kvar till nobelpriset, men jag låste mig ute från bostaden häromsistens. Detta utlöste hos mig en kraftig nyckelretning...

Väl mött i markerna!

Thomas Tiger

Tema

Microbirding- skådning i det lilla.

Microbirding började i Malmö för drygt tio år sedan när ett litet gäng ornitologer systematiskt började skåda och kartlägga vad man såg inom ett begränsat geografiskt område, nämligen Malmö kommun. Med hjälp av en karta försökte man identifiera platser där särskilda arter kunde förväntas dyka upp. Gruppen satte som mål att lära sig så mycket om det lokala fågellivet som möjligt och samtidigt se så många arter som möjligt inom kommunen. Man hittade ”nya” fågellokaler och fann en rad arter som man tidigare inte känt till att de fanns i kommunen. Samtidigt insåg man att arter som man gärna antar är ”vanliga” i själva verket var lokala rariteter, exempelvis gällde detta för entita och gröngöling.

Det nya sättet att skåda i närområdet tog fart när gruppen satte upp en hemsida där fynden presenterades, www.microbirding.se Skådargrupper i andra kommuner i Skåne och Halland började rapportera på hemsidan och de enskilda kommunerna började tävla sinsemellan om vem som kunde se flest fåglar på hemmaplan.

Men Microbirding handlar om så mycket mera än att räkna arter. I det här temanumret av Silvertärnan kan du i reportaget läsa om hur Janne Lundstedt kartlagt fågellivet på sin tomt i Ljusne sedan 1994. Han har matat vinterfåglar och satt upp holkar för bland annat starar, han har antecknat sträckfågelnas rörelser. Vidare presenterar vi en av kommunens mest centralt belägna fågellokaler, Granskärs Våtmark, och den inventering som SFK har gjort där. Slutligen slår vi ett slag för den utfordringsplats som Söderhamns Fågelklubb driver vintertid.

Text: Magnus Ahlgren. Foto: Kristina Jonsson

Inventeringar

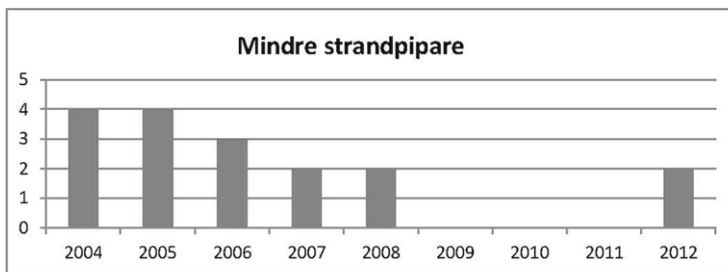
Under några år, med start 2004, har SFK på uppdrag av kommunen utfört inventeringar vid Granskärs våtmark. Inventeringarna startades efter restaureringen av våtmarken. De metoder som användes vid inventeringarna var en kombination av linjetaxering och revirkartering. Linjetaxering innebär att man går efter en förutbestämd linje och noterar alla fåglar man ser eller hör. Revirkartering är den exaktaste inventeringsformen. Då noterar man alla fåglar på en karta och får då fram var fåglarna har sina revir. Man bör inventera aktuella områden upp till 10 ggr. Inventeringen syftade till att kartlägga hur fågelfaunan förändras i förhållande till öppna ytor och klarvatten samt vid igenväxning.

Resultatet visar att fågelfaunan förändras vid nyanläggning av våtmarken samt när området frästs fritt från buskar och vass. Av inventeringen kan utläsas att häckfågelfaunan 2011 började närma sig det läge som rådde innan våtmarken restaurerades 2004. När restaureringen av våtmarken påbörjades präglades området av stora arealer bladvass och kaveldun varför arter knutna till den biotopen var dominerande. En sådan biotop är tämligen artfattig. Framför allt ses att arter med preferenser för öppna lågbevuxna, alternativt sten/jord-dominerande ytor ha minskat eller helt försvunnit 2011. Som exempel kan nämnas tofsvipa, mindre strandpipare, rödbena och stenskvätta. Arter som trivs i stora vassbestånd (som präglade området före 2004) har ökat fram till 2011. Här avses i huvudsak rörsångare, sävsångare och sävsparv.

Efter den senaste fräsningen hösten 2011 återgick sammansättningen av arter under 2012 till samma läge som den närmaste tiden efter restaureringen av våtmarken. En annan art som gynnats av den senaste åtgärden är grågås som häckade 2012 med minst 10 par.

Inventeringarna visar hur markanvändningen är helt avgörande för artsammansättningen. Diagrammet nedan visar inventeringen av mindre strandpipare vid Granskär under perioden 2004-2012.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
4	4	3	2	2	0	0	0	2

Text och bild: Stefan Persson

Mindre strandpipare
(*Charadrius dubius*)
Little Ringed Plover

Tillbaka vid Granskärs
våtmark vid inventeringen
2012.

Foto: Stefan Persson

Söderhamns fågelklubbs vinterfågelmätning

Klubben har tidigare haft matningsplatser vid Ålsjötornet och Tupptjärn. Bland annat på grund av upprepad förstörelse har vi valt att fokusera på den matningsplats som är mest lättillgänglig och därmed lätt att övervaka och fylla på mat, nämligen den vid Granskärs våtmark. Matningen sköts av Lars Henningsson och Stefan Persson och bedrivs från november till april. Utfodring sker med frön från bland annat solros och havre samt talgbollar och ister. Ca 150 kg årligen läggs ut. Gräsänder, tättingar och hackspettar är vanliga gäster. På vintern är vägen plogad så gott som ända fram till matningen. Vägen till fågelmätningen kan eventuellt vara lite besvärlig att hitta. Om man kör, går eller tar bussen i riktning från staden mot Forsbacka så finns en väg in till vänster mellan byggnaderna ca 150 meter efter busshållplatsen Granskär. Följ vägen som viker till höger uppför den lilla backen. Matningen finns i den lilla träddungen på toppen av kullen. Vid matningen finns en plansch som visar de vanligaste fåglarna som förekommer vid matningen. Fågelmätningen vid Granskär ger även de som inte själva har möjlighet att mata fåglar en chans att se fåglar på nära håll.

Stjärtmes (*Aegithalos caudatus*) Long-tailed Tit

En vacker liten krabat som verkar vara en allt vanligare matgäst vid fågelborden. Kanske kan du få se den vid Granskärs våtmark.

Foto: Kristina Jonsson

Reportage

Tomtskådning i Ljusne

Uppför älvbrinken kommer gräsänder, skrakar och viggas vaggande, i träden finns fågelholkar uppsatta och på flera platser runt om på tomten finns utfodringsplatser. Kanske en perfekt plats för både tomtskådare och fåglar?

Vi befinner oss hemma hos Siv och Janne Lundstedt vid Ljusnans strand i Ljusne.

Siv och Janne Lundstedt bor på Ljusnans norra strand i Ljusne. Sedan 1969 har de utfodrat vinterfåglar på tomten; änder såväl som småfågel. Tomten har ovanligt goda förutsättningar för fågelobservationer. Dels ligger den i gränsen mellan flera olika biotoper; älven, skogen och öppna trädgårdar. Villan ligger också bra till med god utsikt mot stranden. Den låga älvbrinken döljer heller inte så mycket. Gräsänder, skrakar och viggas vaggas upp för gräsmattan för att ta del av den mat som läggs ut nära huset.

Jannes fågelintresse tog fart i mitten av 1990-talet när han blev medlem i Söderhamns Fågelklubb. Trots skådarresor och åkning för att se enstaka arter fortsatte Lundstedts att skåda hemma på tomten, än mer intensivt än förut. Janne har fört listor på vad som observerats på tomten och när.

Genom åren har både oväntade och sällsynta fåglar dykt upp. Janne erinrar sig en promenad där hunden Lisa plötsligt skrämde upp en dvärgbeckasin som tryckte på stigen längs vattnet. En till synes krypande rörelse längs älvkanten såg först ut att vara en råtta, men när kikaren kom fram insåg Janne att det handlade om en smådopping som simmade längs kanten; bara huvudet stack upp. Sedan Janne började föra bok över observerade fåglar har 136 olika arter setts från tomten. Lundstedts också fått vara med om dramatiska händelser, det har hänt att havsörnar slagit änder alldeles framför altanen. Sträckrörelserna på hösten är alltid lika spännande att följa. Vissa arter, som trana, samlas vid älven och tar höjd i stora krets rörelser innan de drar vidare söderut. Gässen väljer vanligen en annan rutt och drar istället inåt landet, mot Askers.

Vid sidan av utfodring har Janne också satt ut holkar på och i närheten av tomten. Genom att år efter år följa upp häckningsresultaten har Janne fått en bild över vissa arter som förefaller minska medan andra ökar. Stararna verkar ha haft ett antal svåra år. Under 2012 fick stararna inte ut en enda överlevande unge, möjligen som ett resultat av den kalla våren som i sin tur orsakade brist på insekter. Grönfink och gulspurv minskar, menar Janne. Pilfinken verkar öka medan gråsparven i sin tur minskat i antal. Det är svårt att veta om det är en trend eller en tillfällighet och om det i så fall finns ett samband mellan dessa arters variationer, resonerar Janne. För det behövs ett större underlag.

forts.

Oavsett vem man är eller hur anspråkslösa observationer man tycker sig ha, så kan var och en bidra till ökade kunskaper genom att rapportera in sina observationer. Söderhamns Fågelklubb har dock ingen egen rapportsajt utan observationerna som sammanställs veckovis och presenteras på klubbens hemsida kommer från den s.k. artportalen, där fåglar rapporteras på en särskild sajt: www.artportalen.se/birds/default.asp Sidan innehåller en flik där man anmäler sig som rapportör, sedan är det bara att sätta igång. Inrapporterade observationer presenteras landskapsvis och via Söderhamns Fågelklubbs hemsida www.silvertarna.se går det alltså att se vilka fåglar som rapporterats in i kommunen under den senaste veckan.

Tillsynes välmående gräsänder i december månad hemma hos familjen Lundstedt i Ljusne.

Text och foto: Magnus Ahlgren

Anslagstavlan

Korsordet hösten 2012

Det rätta svaret var Pingvin

Vinnare:

1. Ingrid Olsson
2. Nils Bergman
3. Kerstin Nymark

Är du en berättare?

Vi vill gärna publicera reportage eller berättelser här i tidningen

och vi tar tacksamt emot Ditt bidrag, stort som smått!

Det hela får gärna kompletteras

med någon tillhörande bild. Redaktionen svarar för korrektur-

läsningen. Skicka ditt bidrag via

email till: info@silvertarna.se

Gillar du både fåglar och fotografering?

Tävlingen som går ut på att kora Sveriges bästa fågelfotograf 2013 pågår för fullt.

Titta in på www.fågelfotosm.se för att läsa mera, se på bilderna, få inspiration och kanske lägga din röst.

Söderhamn Bird Race 2013

1. Ringmärkarna (38 arter)
2. Alförrädare finns bara i Hudik (37 arter)
3. Dammsugarna (35 arter)

Gratis till segrarna!

17 personer i 6 lag deltog i tävlingen den 19/1.
Under dagen noterades 48 olika arter i kommunen.
Se reportage på hemsidan.

Vårprogram 2013

Bästa medlem!

Här följer som vanligt ett fullspäckat vårprogram med aktiviteter av olika slag! Våren är ju intensiv när man är fågelintresserad och det är därför naturligt att vi har många exkursioner under den årstiden. Hoppas att Du finner vårprogrammet intressant!

Notera också att vi som vanligt "förlänger" säsongen något och plockar med några höstaktiviteter i detta program. Det gör vi eftersom Silvertärnan inte kommer förrän en bit in i september.

Alla är välkomna på våra exkursioner och andra aktiviteter.
Ta gärna med vänner och bekanta.

OBS!
Ev. ändringar och tillägg i programmet
uppdateras via vår hemsida
www.silvertarna.se

Bra att veta:

Vid alla exkursioner anger vi en samlingsplats. Där samlas vi för sam-åkning om vi ska till någon annan plats.

Varma kläder och fika är alltid bra att ha med. Vi står ofta stilla och det kan vissa årstider bli ganska kallt. Då är det skönt att värma sig med lite fika och en varm tröja. Fågelbok och kikare är bra att ha med sig. Oftast har någon i gruppen med sig tubkikare så det går att artbestämma fåglar på längre avstånd. Man behöver inte vara expert för att följa med. Vi hjälps åt att besvara frågor, och kom ihåg - det finns inga dumma frågor. Vissa exkursioner är lite mer ansträngande med t.ex. en längre promenad, och då har vi försökt ange det i programmet. Har du frågor inför en exkursion går det alltid bra att kontakta exkursionsledaren.

När vi är inomhus träffas vi på vår klubblokal Bygdegården Vargen om inte annat anges. Bygdegården ligger på Kyrkogatan vid Ulrika Eleonora kyrka (se sid 2).

Exkursionerna sker i samarbete med Studieförbundet i Söderhamn.

5/3 tisdag

ÅRSMÖTE

Härmed kallas samtliga medlemmar i Söderhamns Fågelklubb till årsmöte. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer Mats Axbrink från Hudiksvall att berätta för oss om skårgårdens fåglar. Det kommer bli en kanonbra kväll som ni inte vill missa!

SFK bjuder på fika.

Försäljning av klubbprylar.

Vi träffas på Bygdegården Vargen kl.19:00

För info ring Gunnel Edenström 070-298 67 73

14/3 torsdag

UGGLEKVÄLL

Nu är det hög tid att ge sig ut och lyssna efter ugglornas magiska ropanden igen!

Följ med oss ut! Har vi tur får vi höra berguven eller kattugglan ropa!

Samling vid resecentrum kl. 17:30 för samåkning.

För info ring Lars H 070-699 89 31

31/3 lördag

HACKSPETTSMORGON

Vi ger oss av mot Gullgruva för att lyssna efter ett säkert vårtecken - våra olika spettar. Det går att skilja dem åt på deras trumningar. Kanske får vi höra gråspetten?

Samling vid resecentrum kl. 06:00 för samåkning.

För info ring Bosse Forsling 070-209 77 70

6/4 lördag

VÅRDBERGET Ljusne

Från Vårdberget i Ljusne har vi en fantastisk utsikt och bör kunna få se både rovfåglar och småfågelsträck. Parkering finns vid servicehuset kastanjen. Därifrån är det en brant stig på ca 200m upp till toppen.

Vi finns på berget från kl. 06:00 för den som är morgonpig.

För den morgontrötte samlas vi vid resecentrum kl. 08:00 för samåkning.

För info ring Stefan P 070-342 64 63

13/4 lördag

ROVFÅGLAR Ålsjöängarna

Nu återvänder fåglarna på bred front. Vid norra tornet har vi en utmärkt utsikt och vi skådar mot skyn efter rovfåglar och annat spännande som kan komma flygande.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 10:00

För info ring Thomas T 070-517 50 69

27/4 lördag

LOMEXKURSION

Följ med oss på en tur i trakterna runt Rengsjö. Där skall vi besöka kända lomvatten och försöka hitta både storlom och smålom.

Det finns även chans att se olika doppingar.

Samling vid resecentrum kl. 09:00 för samåkning.

För info ring Sandra D 073-024 27 05

1/5 onsdag

KORSHOLMEN Långvind

Traditionsenligt åker vi ut till Korsholmen - vår bästa lokal för att skåda havsfågel. Det är en bit att gå genom skogen på delvis ojämn mark, men fantastiskt fint när man kommer ut till klipporna. Om vinden ligger på från havet kan det vara kallt, så ta med en extra tröja.

Samling vid resecentrum kl. 05:00 för samåkning.

För info ring Lars H 070-699 89 31

4/5 lördag

FÅGELTORNSKAMPEN Ålsjötornet

Under många år har man i Finland genomfört Fågeltornskampen där ca 300 torn deltar från hela landet. Vi har nu varit med i två år och förra året kom vi på en tredje plats med 91 arter skådade från Ålsjötornet! Det är inte illa och även detta år skall vi medverka. Reglerna är enkla - det gäller att hitta så många arter som möjligt från tornet mellan kl. 05-13. Kom och var med under någon del av dagen! Ta med fika.

Reportage från tidigare fågeltornskamper finns på hemsidan.

Vi finns i tornet mellan 05:00 och 13:00

För info ring Thomas T 070-517 50 69

7/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Vårens första tisdagsexkursion. Under maj månad samlas vi varje tisdagskväll för att se vilka fåglar som kommit till våra lokaler.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 18:00. Där bestämmer vi vilken lokal som ska besökas under kvällen.

För info ring Stefan P 070-342 64 63

14/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Den andra tisdagsexkursionen för säsongen. Nu bör det finnas fler arter än för en vecka sedan. Nu har också svalorna kommit!

Samling vid Ålsjöparkeringen kl.18:00. Där bestämmer vi vilken lokal vi ska besöka under kvällen.

För info ring Gunnar A 070-651 40 17

21/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Vi samlas igen för att se vilka fåglar som kommit. Kanske hittar vi någon raritet?

Samling vid Ålsjöparkeringen kl.18:00. Där bestämmer vi vilken lokal vi ska besöka under kvällen.

För info ring Lars H 070-699 89 31

28/5 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Den sista av vårens tisdagsexkursioner. Nu har de flesta av vårens flyttfåglar kommit och vi besöker någon lokal i kommunen för att se vad som finns där.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl.18:00. Där bestämmer vi vilken lokal som ska besökas under kvällen.

För info ring Stefan P 070-342 64 63

8/6 lördag

NATTSÅNGARE

Nu är nattsångarna igång och vi åker ut till några lokaler för att lyssna. Har vi tur hör vi även nattskärna. Det kan bli sent så ta med fika och varma kläder.

Samling vid resecentrum kl. 22:00.

För info ring Robert L 0270-100 88

6/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Augusti är en spännande tid för oss fågelvänner. Nu flyttar vadarna till varmare breddgrader och stannar gärna till ute på Stenö Orn för att proviantera och vila.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma vindtäta kläder för vinden kan ligga på.

För info ring Thomas T 070-517 50 69

13/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Dags för den andra omgången av sommarens exkursioner till Stenö.

Med lite tur kan vi få se skrântärna och dvärgmå.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma vindtäta kläder för vinden kan ligga på.

För info ring Magnus A 073-020 99 31

20/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Tredje tisdagsexkursionen. Vadare och ändrar samlas nu inför den kommande flytten söderut. Brushanar och strandpipare borde det finnas gott om.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma och vindtäta kläder.

För info ring Gunnar A 070-651 40 17

27/8 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Nu kommer det vidare från alla håll och kanter! Kanske ser vi både rödbena och svartnäppa som rastar och provianterar.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma och vindtäta kläder.

För info ring Robert L 0270-100 88

3/9 tisdag

TISDAGSEXKURSION

Från den första September får man gå fritt i reservatet och vi kan då spana av stränderna på ett bättre sätt än tidigare under sommaren.

Samling vid Stenötornet kl.18:00. Ta med varma vindtäta kläder.

För info ring Stefan P 070-342 64 63

7/9 lördag

RINGMÄRKNING Granskärs våtmark

En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig mer om ringmärkning och på nära håll se våra småfåglar. Vi håller som vanligt till på Granskärs våtmark.

Du finner oss vid paviljongen mellan kl. 06:00 och 10:00.

För info kontakta Stefan P 070-342 64 63

Skyll inte på mig!

Det var flygledartornet som glömde nämna att det var för lite vatten på landningsbanan. Men det gick bra i alla fall. Kommer jag bara ur det här strygreppet så är jag "ready for take off". Om inte förr så ses vi på lomexkursionen den 27 april. Moss!

Foto: Tord Swales

Notiser

Kartläggning av amerikanska småspovars flyttväg

I ett forskningsprojekt som pågått sedan 2008 försöker forskare kartlägga den amerikanska småspovens (Hudsonian Whimbrel) flyttväg till övervintringsplatserna i Sydamerika. Genom att använda sig av satellitsändare har man kunnat konstatera att småspovarna flyttar i en halvcirkel från Nordamerika ut över Atlanten där de halvvägs till Afrika svänger åter mot Sydamerika. I juni 2012 märktes tre småspovar i nordvästra Kanada som visade sig följa denna rutt. I mitten av juli hade de nått Kanadas ostkust där de stannade två veckor för att bygga upp sina fettreserver. Därefter flög de sydost ut i Atlanten för att halvvägs till Afrika svänga ner mot Sydamerika där de anlände till kusten mellan Guyana och Brasilien i början av augusti. En av fåglarna flög non-stop i 145 timmar (6 dagar) och tillryggalade då en sträcka av 7000 km över öppet hav.

Källa: Birding World #10, 2012

Gamla silvertärnor på nätet

Redaktionen vill påminna om att äldre nummer av Silvertärnan finns inlagda på hemsidan. Samtliga tidningar sedan Silvertärnans start finns i PDF-format under knappen "Bli medlem". Bara att gå in och läsa alltså!

/Red.

Lappuggla dog i Forsbacka

Den 11 februari 2012 fick SFK-medlemmarna Gunnel Edenström och Hans Larsson höra av en bekant att de hittat en död lappuggla. Vid upptäckten satt en duvhök vid kadavret och höken hade med all sannolikhet slagit ugglan. När Gunnel och Hans undersökte ugglan såg de att den var ringmärkt och meddelade därför fyndet till Ringmärkningscentralen (RC) på Naturhistoriska Riksmuseet. Efter ett tag kom en rapport från RC där det framgick att lappugglan ringmärkts som bounge i Norge året innan.

/Red.

Notiser

Kroatisk gåsgam på besök i Sverige

Att få se en gam i Sverige är få förunnat. Det har dock skett vid några få tillfällen under åren, och den 13 juni 2012 upptäcktes en gåsgam i Lindome utanför Göteborg. Fågeln kunde fotograferas vilket gjorde att man kunde vara säker på artbestämningen. Gamen sågs samma dag även av en annan skådare, nu cirklandes över Göteborg. Trots ett stort skådarpådrag kunde inte gamen lokaliseras mer denna dag. Dagen efter upptäckte en fårskötare gamen då den försökte ta sig in i ett fårstall vid Hökälla på Hisingen. Trots att fårskötaren schasade bort gamen så lyckades den senare ta sig in i stallen. Där kunde dock fårskötaren fånga in den och ringa rehabiliteringscentret Fågelcentralen.

När personal från Fågelcentralen undersökte gamen visade det sig att den var i mycket dåligt skick och vägde bara 5,4 kilo. Däremot var den ringmärkt och man kunde nu konstatera att fågeln ingick i ett gamprojekt i Kroatien. Det visade sig också att gamen hette Ostro och hade alltså rymt hemifrån! Tanken var först att rehabilitera Ostro och därefter släppa gamen någonstans i Göteborgsområdet. I en propå från gamprojektet i Kroatien framförde emellertid projektledningen att de ville ha tillbaka sin gam. Efter rehabilitering några månader mätte Ostro bra igen och vägde nu 8 kilo. Den 28 augusti fick således Ostro flyga tillbaka till Kroatien igen, men nu i en specialtillverkad bur ombord på ett flygplan! Väl framme mottogs Ostro med öppna armar av bl.a. den kroatiska miljöministern, och ett stort pressuppbåd. Personal från Fågelcentralen som följde med under transporten blev intervjuad av flera TV-team.

Källa: Roadrunner #3, 2012

Gåsgam (*Gyps fulvus*), Spanien 2006. Foto: Thomas Tiger.

Taget i luften

De nya skådarrobotarna är här!

Det har länge varit ett problem att kunna skåda fågel under längre perioder utan avbrott. Speciellt under de intensiva vår- och höstmånaderna har fågelskådare upplevt obehag av att ibland varit tvungen att lämna skådandet för andra mindre viktiga göromål. Problemet är mest uttalat i glesbygden där antal skådare inte står i proportion till mängden fågel.

Nu har man äntligen tagit fram en skådarrobot som kan ”hoppa in” vid kritiska tillfällen. Roboten – som fått namnet SWAN (Severe Watching Abstinence Neutralizer) – kan för ägarens räkning skåda under dygnets ljusa timmar och är programmerad för att känna igen alla fågelarter på norra halvklotet. Stort arbete har lagts ner på att få roboten ”präglad” av de egenskaper och beteenden som utmärker en normal skådare. Dock har testversionen (SWAN 1.0) uppvisat smärre beteendestörningar som man jobbar hårt för att komma till rätta med. Bland annat fikar den betydligt mer än vad som var tanken från början!

/Red.

Skådarroboten SWAN 1.0

Foto: Thomas Tiger

www.silvertarna.se